

Облікова картка дисертації

I. Загальні відомості

Державний обліковий номер: 0824U003478

Особливі позначки: відкрита

Дата реєстрації: 06-12-2024

Статус: Запланована

Реквізити наказу МОН / наказу закладу:

II. Відомості про здобувача

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Сивочка Василь Васильович

2. Vasyl Syvochka

Кваліфікація:

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Вид дисертації: доктор філософії

Аспірантура/Докторантура: так

Шифр наукової спеціальності: 051

Назва наукової спеціальності: Економіка

Галузь / галузі знань: соціальні та поведінкові науки

Освітньо-наукова програма зі спеціальності: Економіка

Дата захисту: 06-11-2024

Спеціальність за освітою: Правознавство

Місце роботи здобувача:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

III. Відомості про організацію, де відбувся захист

Шифр спеціалізованої вченої ради (разової спеціалізованої вченої ради): PhD 7021

Повне найменування юридичної особи: Сумський державний педагогічний університет імені А. С. Макаренка

Код за ЄДРПОУ: 02125510

Місцезнаходження: вул. Роменська, буд. 87, Суми, Сумський р-н., 40002, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

IV. Відомості про підприємство, установу, організацію, в якій було виконано дисертацію

Повне найменування юридичної особи: Сумський державний педагогічний університет імені А. С. Макаренка

Код за ЄДРПОУ: 02125510

Місцезнаходження: вул. Роменська, буд. 87, Суми, Сумський р-н., 40002, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

V. Відомості про дисертацію

Мова дисертації: Українська

Коди тематичних рубрик: 06.61.33, 06.81, 06.81.23

Тема дисертації:

1. Формування передумов інноваційного розвитку підприємств на основі інтелектуального капіталу регіону
2. Formation of Prerequisites for Innovative Development of Enterprises on the Basis of Intellectual Capital of the Region

Реферат:

1. Основний науковий результат дисертаційної роботи полягає у розвитку теоретико-методичних основ удосконалення організаційно-економічного механізму інтелектуального капіталу підприємств регіону та формування передумов їхнього інноваційного розвитку в умовах домінуючого впливу нематеріальних ресурсів на ефективність діяльності підприємств та їх конкурентні переваги. Розвиток концепції інтелектуального капіталу розпочався ще в 17 столітті і продовжується досі. Існує величезна кількість авторських визначень та класифікацій, що визначаються практичними та професійними інтересами дослідників. Найчастіше неправильно використаний мовний апарат викликає плутанину і показує некомпетенцію у заданій темі. Незважаючи на те, що звітності щодо інтелектуального капіталу не існує, окремі його елементи відображені у різних правових актах, причому у вітчизняній та зарубіжній практиці

співвідношення понять інтелектуального капіталу, інтелектуальної власності та нематеріальних активів різняться. Потенціал інноваційного розвитку підприємств лежить у сфері формування інтелектуального капіталу регіону. Формування конкурентних переваг, таких як лояльність споживача, репутаційна перевага, інноваційність, операційна ефективність, відбувається на основі розвитку елементів інтелектуального капіталу. Наприклад, лояльність споживача формується за рахунок CRM-систем та продуктових та сервісних концепцій. Репутаційна перевага – за рахунок розвитку бренду, взаємин із суспільством та стейкхолдерами, соціальної відповідальності. Інноваційність – за рахунок розвитку інноваційних оргпроцесів, патентного захисту. Операційна ефективність – за рахунок розвитку компетентності персоналу (креативність, розумові здібності) та ефективної оргструктури та процесів підприємств регіону. На підставі розглянутих у дослідженні аспектів управління інтелектуальним капіталом було встановлено, що воно вимагає особливого підходу, укладається відповідно до принципів управління інтелектуальним капіталом та урахування його багаторівневості. Було розглянуто три підходи до управління інтелектуальним капіталом, вибір яких залежить від особливостей функціонування підприємств регіону (мети, вид діяльності, рівень конкуренції, обмеження у бюджеті). Історичний аналіз в дослідженні дозволив виявити момент, коли інтелектуальний капітал став розглядатися як конкурентна перевага. Саме інтелектуальне лідерство як поєднання функціональності продукту та ключових компетенцій, стає ключовим фактором успіху. З огляду на це нами було складено організаційно-економічний механізм інтелектуального капіталу регіону, метою якого є підтримання та підвищення рівня конкурентоспроможності суб'єктів ринку. Розроблено методіку дослідження інтелектуального капіталу регіону та його впливу на інноваційний розвиток підприємства. Визначено фактори конкурентоспроможності підприємств, серед яких з елементів людського капіталу було виділено розсудливість топ-менеджменту, швидкість реакції та прийняття управлінських рішень, здатність наймати талановитий персонал та формувати команду, здатність вибрати правильних контрагентів, кваліфікація персоналу, навчання та підвищення кваліфікації, рівень мислення, креативний підхід; зі структурного капіталу – корпоративна культура, рівень та наявність технологій, рівень автоматизації процесів обліку; з відносного капіталу було визначено такі фактори конкурентоспроможності, як комунікації з клієнтами, умови співробітництва з контрагентами, стиль роботи з клієнтами, якість взаємовідносин між керівниками підприємств, що співпрацюють. Застосування статистичних методів в аналізі дозволили виявити наявність залежності між рівнем інтелектуального капіталу та рівнем конкурентоспроможності, зростанням прибутку та успішнішою діяльністю порівняно з конкурентами. Це дозволяє зробити висновок про важливість інтелектуального капіталу для інноваційного розвитку підприємства будь-якої галузі. Більше того, було виявлено, що людський, структурний та стосунковий капітал мають різну важливість у різних галузях. Отримані дані стали основою для формування рекомендацій щодо розвитку інтелектуального капіталу регіону. Розвиток людського капіталу пропонується на основі розкриття потенціалу співробітників, лояльності персоналу, комунікацій, навчання, мотивації; структурного – на основі розвитку організаційної культури та структури, інформаційної інфраструктури, що застосовуються технологій, розвитку власних торгових марок; розвитку стосункового капіталу засновано на якісному обслуговуванні, програмах лояльності, вигідних умов співробітництва з контрагентами.

2. The main scientific result of the dissertation is the development of the theoretical and methodological foundations for improving the organisational and economic mechanism of intellectual capital of enterprises in the region and the formation of prerequisites for their innovative development in the context of the dominant influence of intangible resources on the efficiency of enterprises and their competitive advantages. The development of the concept of intellectual capital began in the 17th century and continues to this day. There are a huge number of author's definitions and classifications, determined by the practical and professional interests of researchers. Often, the incorrect use of language causes confusion and shows incompetence in a given topic. Despite the fact that there is no reporting on intellectual capital, some of its elements are reflected in various legal acts, and in domestic and foreign practice, the correlation between the concepts of intellectual capital, intellectual property and intangible assets differs. Competitive advantages, such as customer loyalty, reputational advantage, innovation, and operational efficiency, are formed through the development of intellectual capital elements. For

example, customer loyalty is formed through CRM systems and product and service concepts. Reputational advantage is achieved through brand development, relationships with society and stakeholders, and social responsibility. Innovation - through the development of innovative organizational processes and patent protection. Operational efficiency - through the development of staff competence (creativity, mental abilities) and effective organizational structure and processes of the enterprise. Based on the aspects of intellectual capital management considered in the study, it was found that it requires a special approach, is concluded in accordance with the principles of intellectual capital management and takes into account its multilevel nature. The author considers three approaches to intellectual capital management, the choice of which depends on the peculiarities of enterprise functioning (goals, type of activity, level of competition, budget constraints). The historical analysis in this study has helped to identify the moment when intellectual capital began to be seen as a competitive advantage. It is intellectual leadership, as a combination of product functionality and key competencies, that is becoming a key success factor. In view of this, we have developed an organisational and economic mechanism for the region's intellectual capital, which aims to maintain and increase the level of competitiveness of market players. A methodology for studying intellectual capital and its impact on the innovative development of an enterprise has been developed. The factors of competitiveness of enterprises are determined, among which the elements of human capital are the prudence of top management, the speed of reaction and management decision-making, the ability to hire talented personnel and form a team. Also, the ability to choose the right counterparties, staff qualifications, training and advanced training, level of thinking, creative approach; from structural capital - corporate culture, level and availability of technology, level of automation of accounting processes; from relational capital, such factors of competitiveness as communication with customers, terms of cooperation with counterparties, style of work with customers, quality of relationships between the heads of cooperating enterprises were identified. The use of statistical methods in the analysis revealed the existence of a dependence between the level of intellectual capital management and the level of competitiveness, profit growth and successful activity compared to competitors. This allows us to conclude that intellectual capital is important for the innovative development of an enterprise in any industry. Moreover, it was found that human, structural, and relational capital are of different importance in different industries. The data obtained became the basis for formulating recommendations for the development of intellectual capital. The development of human capital is proposed on the basis of unlocking the potential of employees, staff loyalty, communications, training, motivation; structural capital - on the basis of the development of organizational culture and structure, information infrastructure, technologies used, development of own brands; development of relationship capital is based on quality service, loyalty programs, favorable conditions for cooperation with counterparties.

Державний реєстраційний номер ДіР:

Пріоритетний напрям розвитку науки і техніки: Фундаментальні наукові дослідження з найбільш важливих проблем розвитку науково-технічного, соціально-економічного, суспільно-політичного, людського потенціалу для забезпечення конкурентоспроможності України у світі та сталого розвитку суспільства і держави

Стратегічний пріоритетний напрям інноваційної діяльності: Не застосовується

Підсумки дослідження: Теоретичне узагальнення і вирішення важливої наукової проблеми

Публікації:

- Ivan Bodniia, Ivan Kerezvas, Vasyl Syvochka. Keys to creating an effective regional innovation infrastructure. Three Seas Economic Journal, Volume 5 Number 1. Riga, Latvia : «Baltija Publishing», 2024. p. 31-37. (Index Copernicus, Research Papers in Economics (RePEc), Google Scholar) <https://doi.org/10.30525/2661-5150/2024-5-5>
- Ключ Ю.І., Сивочка В.В. Соціально-економічний розвиток освітньої сфери як запорука забезпечення інтелектуального капіталу регіону. Цифрова економіка та економічна безпека, (4(04)), С. 116-120.

<https://doi.org/10.32782/dees.4-19>.

- Klius Yuliia, Syvochka Vasyl. Inclusive culture as a factor of socio-economic development of the educational sphere. Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія: Міжнародні економічні відносини та світове господарство. 2023. Випуск 48., С. 37-40. <https://doi.org/10.32782/2413-9971/2023-48-6>
- Ключ Ю.І., Сивочка В.В. Формування регіональних інноваційних систем для розвитку освітньої сфери. Економіка та суспільство, (53). <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2023-53-7>
- Klius Yuliia, Syvochka Vasyl. Ensuring the competitiveness of regional enterprises on an innovative basis. Вісник Східноукраїнського національного університету імені Володимира Даля. 2023. № 2(278). С. 50-55.
- Serikova Olha, Syvochka Vasyl, Fomenko Denys. Problems of forming competitive regional innovation systems. Вісник Східноукраїнського національного університету імені Володимира Даля. Випуск 1(281), с. 49-54. <https://doi.org/10.33216/1998-7927-2024-281-1-49-54>
- Сивочка В.В. Визначення стратегії інноваційного розвитку промислових підприємств. Всеукраїнська науково-практична конференція «Цілі сталого розвитку: проблеми та можливості досягнення в Україні і світі», Київ, 20 жовтня 2022 р. Матеріали. Електронне видання, 2022. С. 80-81.
- Ключ Ю.І., Сивочка В.В. Характеристики інтелектуального капіталу регіону. Міжнародна науково-практична конференція «Обліковоаналітичне та організаційно-економічне забезпечення розвитку регіону», Київ, 27 квітня 2023 р. Матеріали. Електронне видання, 2023. С. 166-167.
- Сивочка В.В. Напрями розвитку інтелектуального капіталу регіону. Міжнародна науково-практична конференція «Пріоритети розвитку фінансів, менеджменту та маркетингу: традиції, моделі, перспективи», Київ, 25 травня 2023р. Електронне видання, 2023. С. 81-82.
- Сивочка В.В. Складові інтелектуального капіталу регіону. Міжнародна науково-практична конференція «Економіка підприємства: сучасні проблеми теорії та практики», Одеса, 8 вересня 2023р. Електронне видання, 2023. С. 159-161.
- Сивочка В.В. Вплив інтелектуального капіталу на формування регіональної інноваційної системи. Міжнародна науково-практична конференція «Розвиток обліку, аудиту та оподаткування в умовах інноваційної трансформації соціально-економічних систем», Кропивницький, 30 листопада 2023 р. Електронне видання, 2023. С. 416-418

Наукова (науково-технічна) продукція:

Соціально-економічна спрямованість:

Охоронні документи на ОПВ:

Впровадження результатів дисертації: Впроваджено

Зв'язок з науковими темами: 0121U109191

VI. Відомості про наукового керівника/керівників (консультанта)

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Ключ Юлія Ігорівна

2. Yulya I. Klus

Кваліфікація: д. е. н., професор, 08.00.04

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Сумський державний педагогічний університет імені А. С. Макаренка

Код за ЄДРПОУ: 02125510

Місцезнаходження: вул. Роменська, буд. 87, Суми, Сумський р-н., 40002, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

VII. Відомості про офіційних опонентів та рецензентів

Офіційні опоненти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Манн Руслан Володимирович

2. Ruslan V. Mann

Кваліфікація: д.е.н., професор, 08.00.05

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0003-3936-2677

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Черкаський державний технологічний університет

Код за ЄДРПОУ: 05390336

Місцезнаходження: бульвар Шевченка, буд. 460, Черкаси, Черкаський р-н., 18006, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Боковець Вікторія Вікторівна

2. Viktoriya V. Bokovets'

Кваліфікація: д. е. н., професор, 08.00.04

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Вінницький національний технічний університет

Код за ЄДРПОУ: 02070693

Місцезнаходження: вул. Хмельницьке шосе, буд. 95, Вінниця, Вінницький р-н., 21021, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

Рецензенти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Кудріна Ольга Юріївна
2. Olga Y. Kudrina

Кваліфікація: д. е. н., професор, 08.00.05

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Сумський державний педагогічний університет імені А. С. Макаренка

Код за ЄДРПОУ: 02125510

Місцезнаходження: вул. Роменська, буд. 87, Суми, Сумський р-н., 40002, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Божкова Вікторія Вікторівна
2. Viktoriya V. Bogkova

Кваліфікація: д. е. н., професор, 08.08.01

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Сумський державний педагогічний університет імені А. С. Макаренка

Код за ЄДРПОУ: 02125510

Місцезнаходження: вул. Роменська, буд. 87, Суми, Сумський р-н., 40002, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

VIII. Заключні відомості

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові
голови ради**

Омельяненко Віталій Анатолійович

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові
головуючого на засіданні**

Омельяненко Віталій Анатолійович

**Відповідальний за підготовку
облікових документів**

Чистякова Ірина Анатоліївна

**Керівник відділу УкрІНТЕІ, що є
відповідальним за реєстрацію наукової
діяльності**

Юрченко Тетяна Анатоліївна